

Ministerie van Justitie en Veiligheid
t.a.v. de heer F.M. Weerwind, minister voor Rechtsbescherming
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

**Betreft: zienswijze van Techniek Nederland voor de internetconsultatie
implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering**

Geachte heer,

Hierbij ontvangt u de zienswijze van Techniek Nederland op uw internetconsultatie over het Implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering¹. Dit Implementatiebesluit implementeert de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD), die toeziet op duurzaamheidsrapportering door ondernemingen.

Achtergrond

Techniek Nederland is de ondernemingsorganisatie van technische dienstverleners, installatiebedrijven en de (elektro)technische detailhandel. De installatiesector bestaat uit meer dan 30.000 bedrijven met een totale omzet van ruim 26 miljard euro per jaar. De (elektro)technische detailhandel bestaat uit 15.000 winkels, die een jaaromzet realiseren van ruim 10 miljard euro per jaar.

De technische ontwikkelingen maken onze leden/de bedrijven praktisch toepasbaar en daarmee ook maatschappelijk relevant: geen 'Big Data' met cybersecurity zonder goed functionerende systemen, geen 'nul op de meter' zonder installatietechniek, geen hightech infrastructuur zonder goede verbindingen.

Voor innovatieve verkeersoplossingen, slimme technieken waardoor ouderen langer zelfstandig thuis kunnen wonen, steeds efficiëntere productielijnen, flexibele gebouwen, circulair werken, smart living of de energietransitie: het aandeel van slimme techniek speelt een steeds grotere, cruciale rol in het welzijn en duurzaam succes van de samenleving.

De leden van Techniek Nederland doen in hun sectoren dagelijks ertoe: energietransitie, circulaire economie, verstedelijking, mobiliteit, digitalisering en de vergrijzing. Stuk voor stuk zijn dit actuele maatschappelijke ontwikkelingen met ingrijpende gevolgen voor de manier waarop we leven, wonen en werken.

¹ <https://www.internetconsultatie.nl/duurzaamheidsrapportage/b1>

Voor wie geldt de rapportageverplichting?

Circa 40-50 bedrijven uit de (technische) sectoren voldoen aan minimaal twee van de volgende drie criteria: meer dan 250 medewerkers, meer dan 50 miljoen euro omzet per jaar of meer dan 25 miljoen euro op de balans. Zij zijn dus rapportage-plichtig vanaf 2025. Op het totaal aantal bedrijven lijkt dat weinig, maar deze bedrijven realiseren wel de helft van de omzet in de installatiesector en in de elektrotechnische detailhandel.

Een meervoud van deze bedrijven zal indirect met de rapportageverplichting te maken krijgen, omdat zij data voor rapportages moeten gaan aanleveren aan de (wettelijk) rapporterende bedrijven.

Positieve grondhouding

Als (technische) sectoren met grote maatschappelijke relevantie, willen wij niet negatief staan tegenover regelgeving, die 'greenwashing' blootlegt en tegelijkertijd zorgt voor meer transparantie en objectiviteit rondom duurzame activiteiten van de betrokken bedrijven. Dát er nu passende regelgeving komt juichen wij daarom toe.

Daarnaast zijn wij positief gestemd dat er meer duidelijkheid is over de reikwijdte van de rapportageverplichting, namelijk dat in de implementatie in de Nederlandse wetgeving qua inhoud geen toevoegingen gedaan of eisen gesteld worden in aanvulling op de gestelde eisen in de European sustainability reporting standards (ESRS-documenten). Verder wordt duidelijker dan voorheen wat de spelregels zijn qua uitsluiting van de verplichting om te rapporteren als een bedrijf onderdeel is van een internationale moeder, die binnen of buiten de EU of EER is gevestigd.

Als Techniek Nederland hebben we ook een aantal zorgpunten bij het voorgenomen implementatiebesluit.

De zorgen focussen zich vooral op het 'hoe'. Hieronder lichten we deze zorgen toe. Tot slot hebben we enkele concrete vragen en vragen over onduidelijkheden.

Zorgpunt 1: timing en beschikbaarheid informatie

Het vergt nogal iets van bedrijven om te kunnen voldoen aan de rapportageverplichting. Hele grote bedrijven hebben vaak wel een ESG-controller of duurzaamheidsmanager, die al langere tijd hier mee bezig is en kan helpen binnen de interne processen. Echter, bedrijven die aan de onderkant van de grens staan, hebben dergelijke functionarissen niet. De financial controller staat in de praktijk vaak aan het roer om de richtlijn te implementeren binnen het bedrijven. Deze medewerker is hierop niet toegerust, qua tijd en zeker niet qua (actuele) duurzaamheidskennis. Controllers zijn als regel financieel opgeleid.

Het verontrust ons dat er slechts zo mondjesmaat en (te) laat informatie vanuit de EU, de Efrag en aanverwante organisaties komt, waarop de betrokken bedrijven (en wij als hun branchevereniging) de verdere processen in de praktijk moeten vormgeven.

Dit leidt tot een onmogelijke spagaat voor de betrokken bedrijven: al zouden ze willen voldoen aan de richtlijn, ze kunnen simpelweg niet, omdat er nog zo beperkt informatie voorhanden is.

En zorgelijk is ook: deze bedrijven horen hetzelfde signaal ook van hun eigen accountants. Vaak zijn deze bedrijven geen klant bij 'The Big Four', maar bij een middelgroot accountantskantoor. Ook die zijn (nog) niet toegerust op deze nieuwe wetgeving.

Daarnaast is het momenteel totaal niet in te schatten hoe streng of coulant de controle zal zijn en hoe de balans tussen controle op inhoud of controle op proces zal zijn. Hoe de beoordeling is, kan echter wel verrijkende gevolgen hebben voor de kredietverlening, aanbestedingen en dergelijke.

Wij roepen daarom met klem op dat de overheid met banken en verzekeraar om tafel gaat om met coulance de eerste tijd om te gaan met de gevolgen van de beoordeling van de verslaglegging.

Daarnaast heeft de overheid zelf invloed op hoe zij in aanbestedingen omgaan rondom gunnings- en selectiecriteria die relateren aan de beoordeling van de duurzaamheidsverslaglegging.

Ook hier vragen we om coulance en terughoudendheid, gezien de mate van onzekerheid op dit gebied.

De oplossing voor dit eerste zorgpunt, dat onze betrokken bedrijven delen, is dat de betrokken bedrijven al zouden zijn geholpen bij een langere implementatietijd en/of bij een (langere) overgangperiode.

Zorgpunt 2: administratieve lastendruk

Niet alleen voor de rapporterende bedrijven, maar in de hele waardeketen zorgt de beoogde rapportageverplichting voor toenemende lastendruk. Nu meer duidelijkheid komt over welke type van data de betrokken bedrijven moeten aanleveren en waarover zij moeten rapporteren, blijkt ook eens te meer waar in onze sectoren de knelpunten liggen.

De technieksector is voornamelijk afhankelijk van informatie van derden, zoals leveranciers en/of klanten/afnemers, wat het lastig maakt om de data tijdig, correct en geüniformeerd te verzamelen én om te beoordelen hoe betrouwbaar de aangeleverde informatie is.

Vooraf het gebruik van specifieke productdata in de Nationale Milieudatabase van installaties maakt het eenduidig rapporteren tot een knellend probleem.

Een middel om deze lastendruk te verlagen is het standaardiseren van de uitvraag van de rapporterende bedrijven naar de waardeketen.

Als sector zijn we natuurlijk al bezig om te onderzoeken of en hoe we dergelijke standaarden kunnen maken, maar dit blijft een complexe zaak.

Juist hier komt het hierboven genoemde zorgpunt 1 om de hoek kijken: het wordt allemaal wel erg krap in tijd om te komen tot werkbare en afdoende sectorale oplossingen.

Overigens is het goed te lezen dat er voorzieningen zijn getroffen, waardoor het volstaat om de inspanning rondom het verkrijgen van informatie weer te geven en die de sector tijd geven om te komen tot (sectorale) afspraken en/of standaarden in de gehele waardeketen. De vraag in de praktijk is en blijft of dit afdoende is, wat meteen een vraag is voor de (wets)evaluatie.

Voorwaarde is wel dat de betrokken sector hiervoor genoeg (voorbereidings-)tijd krijgt.

Vragenlijst

Tot slot leggen wij u, namens betrokken bedrijven, de volgende vragen voor als onderdeel van onze zienswijze bij het Implementatiebesluit:

Vraag 1

In artikel 4 staat: “de mogelijkheid is opgenomen om een beperkte duurzaamheidsrapportering op te stellen voor kleine en middelgrote beursgenoteerde vennootschappen, voor kleine en middelgrote beursgenoteerde banken en verzekeringsmaatschappijen (ongeacht rechtsvorm) en voor kleine en niet-complexe kredietinstellingen en (her)verzekeringscaptive's, die hetzij kwalificeren als groot, hetzij - als zij beursgenoteerd zijn - als klein of middelgroot”

Voor ons is nu onduidelijk wat dit concreet inhoudt en voor wie. Graag zien wij dat dit concreet omschreven wordt in het Implementatiebesluit of in de Nota van Toelichting.

Vraag 2

Als sector zijn we bezig met sectoranalyses ten behoeve van bijvoorbeeld de dubbele materialiteitsanalyse en de stakeholderanalyse, die vervolgens geaccepteerd kunnen of mogen worden door de accountant (vanzelfsprekend altijd met een bedrijfsspecifieke aanvulling). Zoals ook hierboven beschreven staat over de sectorale afspraken en standaarden.

Wij vragen ons af of de mogelijkheid hiertoe specifiek gemaakt kan worden in het Implementatiebesluit, omdat dit veel onzekerheid in de markt hierover wegneemt.

Vraag 3

Vanuit bedrijven is de aanvullende vraag gesteld hoe de – hierboven genoemde - uitvraag van grote ondernemingen naar de waardeketen in samenwerking met de overheid (en branchevereniging) gestandaardiseerd kan worden?

Deze vraag betreft ook de beantwoording van de uitvraag door alle te bevragen MKB-ondernemingen in de keten: zijn de voorgeschreven standaarden voor kleine en middelgrote ondernemingen al nader te concretiseren, in bijvoorbeeld templates, in te vullen via een voor uitvragers toegankelijk (maar verder besloten)?

Vanzelfsprekend zijn wij bereid en beschikbaar om onze zienswijze, zorgpunten en vragen nader toe te lichten.

Woerden, 15 december 2023

Contact met Techniek Nederland over de zienswijze op de internetconsultatie implementatiebesluit richtlijn duurzaamheidsrapportering:

Techniek Nederland
Esther Dijk
Teamleider public affairs en positionering

e.dijk@technieknederland.nl

Techniek Nederland
Laurens de Vrijer
Hoofd werkgever- en ondernemerschap

l.devrijer@technieknederland.nl